

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Сүхбаатар аймгийн Наран сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: СБА-2022/06/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Баруун-Урт хот

2022 он

Дарга, тэргүүлэх аудитор: М.Нарантуяа

Утас: 70518369 Цахим хаяг: narantuyam@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Г.Даваа

Утас: 70512123 Цахим хаяг: davaag@audit.gov.mn

Аудитор: Б.Мөнхбамбар

Утас: 70512127 Цахим хаяг: Munkhbambarb@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. Аудитын гэрчилгээ.....	2
2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан.....	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан.....	5
2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	8
2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....	10
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	11
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан.....	13
3. Аудитын тайлан.....	14
3.1. Ерөнхий зүйл.....	14
3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй.....	14
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт.....	14
3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт.....	15
3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө.....	15
3.5.2 Авлага.....	15
3.5.3 Бараа материал.....	16
3.5.4 Үндсэн хөрөнгө.....	16
3.5.5 Өр төлбөр.....	17
3.5.6 Засгийн газрын хувь оролцоо.....	17
3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	18
3.7 Шилэн дансны мэдээлэл.....	19
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	20
3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн.....	20
3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал.....	20
4. Менежментийн захидал.....	20

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч

1. Аудитын гэрчилгээ

**СҮХБААТАР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

22000 Баруун-Урт сум, Сүхбаатар аймаг
Утас: 70518396, Факс: 70518396
E-mail: Sukhbaatar@audit.gov.mn

2022.03.25 № 202

танай _____-ны № _____-т

СҮХБААТАР АЙМГИЙН НАРАН
СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА Л.ОЧ ТАНАА

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Наран сумын Засаг даргын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Наран сумын Засаг даргын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

М.НАРАНТУЯА

2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	542,324.87	780,940.75
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	234,664.61	391,304.41
31100	Кассанд байгаа бэлэн мөнгө	2,850.00	2,848.92
31110	Төгрөг	2,850.00	2,848.92
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	231,814.61	388,455.49
31210	Төгрөг	231,814.61	388,455.49
31211	Төрийн сангийн харилцах	231,683.95	388,109.74
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	130.66	12.68
31215	Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах	-	333.07
33	АВЛАГА	133,371.30	136,432.94
33500	Бусад авлага	133,371.30	136,432.94
33510	Байгууллагаас авах авлага	5,407.89	52,539.03
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	127,963.41	83,893.91
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	174,288.97	253,203.39
35100	Түүхий эд материал	24,381.15	43,794.36
35110	Тусгай зориулалттай материал	1,326.33	414.70
35130	Эм боох материал	23,054.83	43,379.66
35400	Хангамжийн материал	144,823.58	169,269.03
35410	Бичиг хэргийн материал	2,712.34	3,067.70
35420	Аж ахуйн материал	111,298.15	120,259.74
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	13,342.70	13,135.70
35440	Түлш, шатах тослох материал	9,063.05	2,891.65
35460	Хүнсний материал	1,668.85	4,017.14
35470	Бусад хангамжийн материал	6,738.49	25,897.10
35600	Мал амьтад	5,084.23	40,140.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,973,090.07	2,012,256.15
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,973,090.07	2,012,256.15
39200	Биет хөрөнгө	1,945,483.24	1,984,744.65
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,652,218.49	1,620,665.14
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(165,602.88)	(190,111.27)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	321,086.94	281,004.80
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(209,373.05)	(199,253.20)
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	263,501.89	285,296.12
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(210,779.35)	(214,211.87)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	157,529.78	153,487.37
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(104,699.79)	(112,229.20)
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	15.37	15.37
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	365,208.18	508,050.54
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(131,668.15)	(158,970.84)

39217	Ном	8,045.80	11,001.69
39300	Биет бус хөрөнгө	27,606.83	27,511.50
39301	Програм хангамж	2,531.00	2,531.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(2,364.17)	(2,459.50)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	27,440.00	27,440.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	2,515,414.94	2,793,196.89
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	19,654.71	6,420.52
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	19,654.71	6,420.52
41300	Өглөг	19,654.71	6,420.52
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	1,853.71	-
41360	Бусад өглөг	17,801.00	6,420.52
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	12,361.38	6,357.48
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	5,439.62	63.04
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	2,495,760.23	2,786,776.37
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,495,760.23	2,786,776.37
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,642,105.09	1,642,105.09
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	683,304.48	980,645.97
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	645,740.93	682,352.32
51220	Тайлант үеийн үр дүн	37,563.55	298,293.64
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	170,350.67	164,025.32
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	2,515,414.94	2,793,196.89

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,364,229.5	2,538,810.7
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	57,068.7	146,478.8
110	Орлогын албан татвар	45,733.0	48,896.2
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	45,733.0	48,896.2
110002	Үйл ажиллагааны орлого	1,099.0	8,663.8
110003	Хөрөнгийн орлого	16,365.5	27,078.2
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	-	2,380.0
110008	Шууд бус орлого	28,268.4	10,774.1
113	Хөрөнгийн албан татвар	990.0	68,925.6
113002	Бууны албан татвар	990.0	960.0
113004	Малд ногдуулах албан татвар	-	67,965.6
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	10,345.7	28,657.0
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	3,515.4	1,206.7
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	2,515.4	1,056.7
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	1,000.0	150.0
1181	Газрын төлбөр	430.3	138.3
118101	Газрын төлбөр	430.3	138.3
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	6,400.0	27,312.0
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	6,400.0	27,312.0
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	197,311.0	475,703.7
120	Нийтлэг татварын бус орлого	197,311.0	475,703.7
120003	Торгуулийн орлого	5,579.7	8,601.0

Наран сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	7,837.6	3,273.4
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	5,381.6	1,047.9
1200046	Зээлийн хүүгийн орлого	2,456.0	2,225.5
120010	Борлуулалтын орлого (Цэвэр) /ТӨҮГ/	81,006.0	189,436.8
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	95,470.9	192,375.1
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	7,416.8	82,017.4
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,109,849.8	1,916,628.3
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,066,025.0	1,087,341.0
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,010,403.5	1,019,697.9
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	55,621.5	67,643.1
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	34,118.2	204,982.5
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	2,855.3	20,274.0
131103	ЗГНХ,ЗДНХхөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,980.0	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	21,527.6	32,413.1
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	6,755.3	152,295.5
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	996,538.7	560,829.8
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	552,216.9	99,799.4
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	38,082.4	-
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	406,239.4	461,030.4
1330	Төсвийн захирагчдаас	3,075.5	-
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,075.5	-
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	10,092.5	63,474.9
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	10,092.5	63,474.9
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2,283,123.6	2,158,774.2
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,283,123.6	2,158,774.2
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,679,233.1	2,051,160.3
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,015,721.9	1,103,075.5
210101	Үндсэн цалин	765,526.1	793,888.1
210102	Нэмэгдэл	174,028.5	231,862.6
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	-	3,320.6
210104	Урамшуулал	63,217.7	53,444.7
210105	Гэрээт ажлын хөлс	12,949.7	20,559.5
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	127,988.1	136,850.2
210201	Тэтгэврийн даатгал	88,180.7	95,548.1
210202	Тэтгэмжийн даатгал	9,595.3	10,606.5
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,552.8	8,153.2
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,868.2	2,010.0
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	20,791.0	20,532.4
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	109,918.0	113,243.9
210301	Гэрэл, цахилгаан	15,920.8	16,615.7
210302	Түлш, халаалт	90,157.1	74,168.7
210303	Цэвэр, бохир ус	3,840.1	22,459.5
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	56,558.4	69,918.6
210401	Бичиг хэрэг	6,206.8	6,889.5
210402	Тээвэр, шатахуун	35,399.3	38,739.0
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,969.8	5,671.4

Наран сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210404	Ном, хэвлэл	150.0	944.1
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,547.8	2,042.5
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,992.5	10,109.2
210408	Бараа материал акталсны зардал	3,292.2	5,522.9
2105	Нормативт зардал	67,932.5	161,179.3
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	34,926.9	132,135.5
210502	Хоол, хүнс	31,261.5	28,295.8
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,744.2	747.9
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	8,484.6	19,471.1
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,350.0	-
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	100.0	100.0
210604	Урсгал засвар	6,034.6	19,371.1
2107	Томилолт, зочны зардал	2,954.1	7,277.0
210702	Дотоод албан томилолт	2,954.1	7,277.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	99,599.9	245,075.2
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	18,151.2	59,897.6
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,188.0	-
210803	Даатгалын үйлчилгээ	64.4	64.4
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	199.6	170.3
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	96.5	55.0
210807	Газрын төлбөр	6.9	21.1
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	1,155.4	-
210811	Ерөнхий ба удирдлагын зардал /ТӨҮГ/	8,400.0	10,598.9
210813	Бусад зардал /ТӨҮГ/	70,098.0	174,027.9
210814	Орлогын татварын зардал /ТӨҮГ/	240.0	240.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	190,075.5	195,069.5
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	42,892.0	43,283.2
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,951.2	5,148.2
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	143,232.3	146,638.2
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	603,890.6	107,613.9
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	17,696.6	74,032.1
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	-	8.0
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	5,657.5	5,704.7
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	636.8
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	5,919.1	19,109.3
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	21,273.7
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	6,120.0	27,299.5
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	509,438.9	20,942.1
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	456,812.1	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	49,551.3	20,942.1
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,075.5	-
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	76,755.1	12,639.7
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	76,755.1	12,639.7
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	81,105.9	380,036.5
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	43,542.3	81,742.8
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	-	2,530.1
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	43,542.3	79,212.7
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	37,563.6	298,293.6

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,328,383.4	2,253,440.4
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	57,068.7	146,478.8
110	Орлогын албан татвар	45,733.0	48,896.2
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	45,733.0	48,896.2
110002	Үйл ажиллагааны орлого	1,099.0	8,663.8
110003	Хөрөнгийн орлого	16,365.5	27,078.2
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	-	2,380.0
110008	Шууд бус орлого	28,268.4	10,774.1
113	Хөрөнгийн албан татвар	990.0	68,925.6
113002	Бууны албан татвар	990.0	960.0
113004	Малд ногдуулах албан татвар	-	67,965.6
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	10,345.7	28,657.0
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	3,515.4	1,206.7
118001	Улсын тэмдэгийн хураамж	2,515.4	1,056.7
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	1,000.0	150.0
1181	Газрын төлбөр	430.3	138.3
118101	Газрын төлбөр	430.3	138.3
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	6,400.0	27,312.0
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	6,400.0	27,312.0
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	160,684.9	244,496.2
120	Нийтлэг татварын бус орлого	160,684.9	244,496.2
120003	Торгуулийн орлого	5,579.7	8,601.0
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	74,099.2	50,617.4
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	68,017.6	49,569.5
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	6,081.6	1,047.9
120013	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого /ТӨҮГ/	81,006.0	185,277.8
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,110,629.8	1,862,465.5
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,066,025.0	1,087,341.0
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,010,403.5	1,019,697.9
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	55,621.5	67,643.1
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	34,118.2	200,932.5
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	2,855.3	20,274.0
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,980.0	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	21,527.6	28,363.1
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	6,755.3	152,295.5
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	996,538.7	560,829.8
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	552,216.9	99,799.4
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	38,082.4	-
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	406,239.4	461,030.4
1330	Төсвийн захирагчдаас	3,855.5	-
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,855.5	-
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	10,092.5	13,362.1
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	10,092.5	13,362.1

Наран сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,150,014.3	2,001,823.9
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,150,014.3	2,001,823.9
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,545,846.7	1,897,279.0
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,028,443.4	1,114,774.4
210101	Үндсэн цалин	769,046.0	795,645.6
210102	Нэмэгдэл	176,340.7	236,944.2
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	-	3,320.6
210104	Урамшуулал	63,217.7	50,044.4
210105	Гэрээт ажлын хөлс	12,983.4	20,559.5
210106	Ажилагчдад төлсөн /ТӨҮГ/	6,855.6	8,260.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	129,264.3	137,750.7
210201	Тэтгэврийн даатгал	87,440.9	94,477.7
210202	Тэтгэмжийн даатгал	9,595.3	10,471.0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,552.8	8,288.7
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,868.2	2,014.1
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	20,791.0	20,528.3
210206	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн /ТӨҮГ/	2,016.0	1,971.0
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	110,019.4	114,387.9
210301	Гэрэл, цахилгаан	15,920.8	16,615.7
210302	Түлш, халаалт	88,811.7	74,337.9
210303	Цэвэр, бохир ус	3,840.1	22,597.5
210305	Ашиглалтын зардалд төлсөн /ТӨҮГ/	1,446.7	836.9
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	126,353.3	240,047.4
210401	Бичиг хэрэг	5,942.0	7,227.0
210402	Тээвэр, шатахуун	34,997.9	39,012.7
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	7,292.8	5,696.4
210404	Ном, хэвлэл	150.0	944.1
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	4,407.3	2,088.7
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,125.1	11,110.6
210410	Бараа материал худалдан авахад төлсөн /ТӨҮГ/	70,438.2	173,967.9
2105	Нормативт зардал	65,543.2	147,107.6
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	33,483.4	114,973.6
210502	Хоол, хүнс	29,033.9	29,071.9
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,025.9	3,062.1
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	7,447.5	31,830.1
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,557.5	300.0
210602	Тавилга	20.0	-
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	100.0	100.0
210604	Урсгал засвар	4,770.0	31,430.1
2107	Томилолт, зочны зардал	2,954.1	7,277.0
210702	Дотоод албан томилолт	2,954.1	7,277.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	20,825.8	38,540.8
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	17,875.1	37,990.0
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,188.0	-
210803	Даатгалын үйлчилгээ	64.4	64.4
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	199.6	170.3
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	96.5	55.0
210807	Газрын төлбөр	6.9	21.1
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	1,155.4	-
210816	Татварын байгууллагад төлсөн /ТӨҮГ/	240.0	240.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	54,995.7	65,563.1
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	47,755.2	58,397.5

Наран сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	7,240.5	7,165.6
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	604,167.6	104,544.9
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	17,193.6	70,963.1
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	5,657.5	5,704.7
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	636.8
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	5,320.0	16,048.4
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	21,273.7
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	6,216.0	27,299.5
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	510,218.9	20,942.1
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	456,812.1	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	49,551.3	20,942.1
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,855.5	-
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	76,755.1	12,639.7
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	76,755.1	12,639.7
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	178,369.1	251,616.5
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	50,315.3	94,976.7
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	50,315.3	94,976.7
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	50,315.3	94,976.7
223001	Бусад хөрөнгө	43,542.3	79,212.7
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	6,773.0	15,764.0
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	(50,315.3)	(94,976.7)
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	(51,000.0)	-
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	51,000.0	-
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	51,000.0	-
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	77,053.8	156,639.8
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	157,610.8	234,664.6
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	234,664.6	391,304.4

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,642,105.1	170,350.7	663,026.9	2,475,482.6
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	(17,285.9)	(17,285.9)
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,642,105.1	170,350.7	645,740.9	2,458,196.7
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-	-	-	-
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	-	-	-	-
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
7	Өмчид гарсан өөрчилөлт	-	-	-	-
8	Зарласан ногдол ашиг	-	-	-	-
9	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	37,563.6	37,563.6
10	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,642,105.1	170,350.7	683,304.5	2,495,760.2
11	2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	1,642,105.1	170,350.7	683,304.5	2,495,760.2
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	(952.2)	(952.2)
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,642,105.1	170,350.7	682,352.3	2,494,808.1
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-	(6,325.3)	-	(6,325.3)
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	-	-	-	-
16	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
17	Өмчид гарсан өөрчилөлт	-	-	-	-
18	Зарласан ногдол ашиг	-	-	-	-
19	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	298,293.6	298,293.6
20	2021 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	1,642,105.1	164,025.3	980,646.0	2,786,776.4

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,894,132.1	1,675,112.9
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,676,259.5	1,595,900.2
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,627,256.0	1,547,337.1
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,120,821.6	1,086,379.4
210101	Үндсэн цалин	820,001.5	792,444.9
210102	Нэмэгдэл	219,649.7	220,010.0
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,788.0	3,320.6
210104	Урамшуулал	51,906.5	50,044.4
210105	Гэрээт ажлын хөлс	24,475.9	20,559.5
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	143,419.7	132,857.6
210201	Тэтгэврийн даатгал	101,209.8	91,555.5
210202	Тэтгэмжийн даатгал	10,552.5	10,471.0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	8,442.0	8,288.7
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,110.6	2,014.1
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	21,104.8	20,528.3
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	119,240.1	95,033.1
210301	Гэрэл, цахилгаан	20,856.2	15,895.7
210302	Түлш, халаалт	91,508.7	74,337.9
210303	Цэвэр, бохир ус	6,875.2	4,799.5
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	54,039.2	53,080.1
210401	Бичиг хэрэг	6,603.6	6,454.7
210402	Тээвэр, шатахуун	34,398.6	34,397.4
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,899.8	5,586.4
210404	Ном, хэвлэл	433.8	28.0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,177.4	2,088.7
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,526.0	4,524.9
2105	Нормативт зардал	49,352.1	44,052.6
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	15,468.2	15,132.6
210502	Хоол, хүнс	30,819.0	25,857.9
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,064.9	3,062.1
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	46,309.0	46,034.1
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	12,679.0	12,504.0
210602	Тавилга	2,000.0	2,000.0
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	100.0	100.0
210604	Урсгал засвар	31,530.0	31,430.1
2107	Томилолт, зочны зардал	8,923.7	7,277.0
210702	Дотоод албан томилолт	8,923.7	7,277.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	22,579.1	20,855.1
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	21,792.0	20,544.3
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	100.0	-
210803	Даатгалын үйлчилгээ	207.0	64.4
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	320.1	170.3
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	100.0	55.0
210807	Газрын төлбөр	60.0	21.1
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	62,571.5	61,768.1
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	55,693.0	55,077.5
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,878.5	6,690.6
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	49,003.5	48,563.1
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	49,003.5	48,563.1
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	5,713.4	5,704.7

Наран сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	636.8	636.8
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	16,478.6	16,048.4
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	21,273.7	21,273.7
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,901.0	4,899.5
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	87,222.9	79,212.7
223001	Бусад хөрөнгө	87,222.9	79,212.7
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	130,649.7	-
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	130,649.7	-
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,894,132.1	1,730,066.9
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,087,341.0	1,074,701.3
310003	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,019,697.9	1,007,058.2
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	67,643.1	67,643.1
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	648,140.9	591,386.0
320001	Орон нутгийн төсвөөс	648,140.9	591,386.0
33	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	17,920.7	13,362.1
330002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	17,920.7	13,362.1
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	140,729.5	50,617.4
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	52,537.0	49,569.5
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	1,047.9
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	88,192.5	-
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл□	-	103,817.6
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл□	-	158,771.7
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	824	966
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	6	6
610001	Төсвийн байгууллага	6	6
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	102	102
620001	Удирдах ажилтан	10	23
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	53	46
620003	Үйлчлэх ажилтан	31	25
620004	Гэрээт ажилтан	8	8
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)	429	429
630	ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧИД	285	285
630001	Төрийн өмчит ЕБС	285	285
631	СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА	144	144
631001	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	144	144
64	ЭМЧЛҮҮЛЭГСЭДИЙН ТОО	185	327
640001	Улсын эмнэлгээр хэвтэн эмчлүүлэгсдийн тоо	185	327
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	102	102
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	10	10
650004	СЭБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	31	32
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮСҮ)	4	4
650008	Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮЭМ)	13	13
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	30	29
650010	Гэрээт ажилтан	9	9
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	5	5

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	205,973.6
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	205,973.6
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	180,430.1
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	20,135.0
210101	Үндсэн цалин	3,200.7
210102	Нэмэгдэл	16,934.3
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	2,922.1
210201	Тэтгэврийн даатгал	2,922.1
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	18,518.0
210301	Гэрэл, цахилгаан	720.0
210303	Цэвэр, бохир ус	17,798.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	12,999.4
210401	Бичиг хэрэг	772.3
210402	Тээвэр, шатахуун	4,615.3
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	110.0
210404	Ном, хэвлэл	916.1
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	6,585.7
2105	Нормативт зардал	103,055.0
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	99,841.0
210502	Хоол, хүнс	3,214.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	17,445.7
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	17,445.7
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,355.0
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,550.0
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,805.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	25,543.5
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	22,400.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	22,400.0
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	3,143.5
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,143.5
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	206,306.7
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	206,306.7
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	20,274.0
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	33,737.2
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	152,295.5
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	333.1
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	333.1

3. Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Сүхбаатар аймгийн Наран сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, дүгнэлтийг Засаг дарга Л.Оч танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил зэрэг аудитын үр дүнгийн талаарх тайлбар, тодруулга, аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитын дүнд үндэслэсэн үйлчлүүлэгчийн орлогын данстай холбоотой боловсронгуй болгох зөвлөмжийг Менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2022 оны 3 дугаар сарын 15 -аас 2022 оны 3 дугаар сарын 25 -ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2022 оны 3 дугаар сарын 25-ны өдөр эцэслэн баталгаажуулж, Засаг даргад хүргүүлэхээр төлөвлөн, Сүхбаатар аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, Тэргүүлэх аудитор М.Нарантуяа, аудитын менежер Г.Даваа нар үе шатны хяналтыг хэрэгжүүлж, аудитор Б.Мөнхбамбар гүйцэтгэв.

Сүхбаатар аймгийн Наран сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Сүхбаатар аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 03 дугаар сарын 03-ны өдрийн 02/18 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Сүхбаатар аймгийн Наран сумын Засаг даргын үйл ажиллагааны эрхэм зорилго нь “Сум орон нутгийн хөгжил дэвшлийг хангаж, төрийн бодлого шийдвэр, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж, төрийн үйлчилгээг иргэн бүрд ил тод, жигд хүртээмжтэй хүргэх” гэж тодорхойлсон байна.

Дээрх эрхэм зорилгынхоо хүрээнд дор дурдсан үйл ажиллагааны стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлэхээр тодорхойлсон байна. Үүнд:

- Сумын нийгэм эдийн засгийн чадавхыг дээшлүүлэхэд чиглэсэн оновчтой бодлого зохицуулалтаар хангах
- Сумын нийгмийн салбарын хөгжлийг ахиулахад чиглэсэн бодлого зохицуулалтаар хангах
- Иргэдэд үзүүлж буй төрийн байгууллагын үйлчилгээний ил тод, нээлттэй байдал, чанар үр нөлөөг дээшлүүлэх
- Төрийн албан хаагч нарын ур чадварыг дээшлүүлэх замаар байгууллагын үйл ажиллагааны үр дүнг сайжруулах

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Сүхбаатар аймгийн Наран сумын Засаг даргын нь санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Сүхбаатар аймгийн Наран сумын Засаг даргын санхүүгийн үйл ажиллагаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг шинэчлэн боловсруулаагүй нь санхүүгийн тайлан буруу илэрхийлэгдэх, нягтлан бодох бүртгэл, нягтлан бодох бүртгэлийн бусад үйл ажиллагаатай уялдахгүй байх зэрэг сөрөг үр дагаварт хүрэх магадлалтай байна.

Сүхбаатар аймгийн Наран сумын Засаг даргын 2021 онд үндсэн үйл ажиллагаа, санхүүгийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд дунд гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн шатанд дахин хянахад дотоод хяналт үр нөлөөгүй гэж үзлээ.

3.4 МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДАЛ

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлаар сонгож, эрсдэлийн түвшинг “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн шатанд материаллаг байдлын түвшнийг 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн нийт 2,817.8 сая төгрөгийн зардлын 1 хувь буюу 28.1 сая төгрөгөөр тогтоов.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд төлөвлөлтийн шатанд тогтоосон материаллаг байдлын түвшнийг өөрчлөх шаардлагагүй гэж үзсэн болно.

3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 234.6 сая, эцсийн үлдэгдэл 391.4 сая төгрөг болж, 156.8 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №1. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
Касст байгаа бэлэн мөнгө	2.9	2.9	0.0	0.7
Банканд байгаа бэлэн мөнгө	0.1	0.0	-0.1	0.0
Төрийн сангийн харилцах	231.7	388.5	156.8	99.3
Дүн	234.6	391.4	156.8	100.0

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Наран сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл 391.4 сая төгрөгийн 388.5 сая нь төрийн сангийн харилцах дансанд, 2.9 сая нь байгууллагын /ЭЭС/ кассад байршиж байна.

Мөнгөн хөрөнгийн харилцах дансны үлдэгдлийн 133.3 сая төгрөг буюу 34.3 хувийг сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн эргэн төлөлт, хүүгийн орлого, 18.3 сая төгрөг буюу 4.7 хувийг ОНХС-ийн төсөл арга хэмжээний санхүүжилт, 7.6 сая төгрөг буюу 2.0 хувийг эрүүл мэндийн төвийн харилцах дансны үлдэгдэл, 36.5 сая төгрөг буюу 9.4 хувь байгууллагуудын жилийн эцсийн харилцахын үлдэгдлийг нэгдсэн дансанд төвлөрүүлсэн, 119.4 сая төгрөг буюу 30.7 хувь төрийн сангийн харилцахын оны эхний зарцуулагдаагүй үлдэгдэл, төлөвлөснөөс давсан татварын болон татварын орлого 73.4 сая төгрөг буюу 18.9 хувийг тус тус эзэлж байна.

3.5.2 Авлага

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 133.4 сая, эцсийн үлдэгдэл 136.4 сая төгрөг болж, 3.1 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №2 Авлагын үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Байгууллагаас авах авлага	5.4	52.5	47.1
Хувь хүмүүсээс авах авлага	128.0	83.9	(44.1)
Дүн	133.4	136.4	3.1

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Наран сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Авлагын үлдэгдэлд сум хөгжүүлэх сангаас олгосон зээл, зээлийн хүүгийн авлага 78.9 сая, эрүүл мэндийн даатгалын сангаас авах авлага 50.1 сая, бусад байгууллага, хувь хүнээс авах авлага 7.4 сая төгрөг байна. Авлагын дансны үлдэгдлийн 58% нь сум хөгжүүлэх сангаас олгосон зээлийн авлага байна.

3.5.3 Бараа материал

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 161.1 сая, эцсийн үлдэгдэл 174.3 сая төгрөг болж, 13.2 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №3 Бараа материалын үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Тусгай зориулалттай материал	1.3	0.4	-0.9
Эм боох материал	23.1	43.4	20.3
Бичиг хэргийн материал	2.7	3.1	0.4
Аж ахуйн материал	111.3	120.3	9.0
Сэлбэг хэрэгсэл	13.3	13.1	-0.2
Түлш тослох материал	9.1	2.9	-6.2
Хүнсний материал	1.7	4.0	2.3
Бусад хангамжийн материал	6.7	25.9	19.2
Мал амьтад	5.1	40.1	35.1
Дүн	174.3	253.2	78.9

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Наран сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Бараа материалын дансны 253.2 сая төгрөгийн үлдэгдлийн 47.5 хувийг аж ахуйн материал эзэлж байгаа бөгөөд сэлбэг хэрэгсэл бусад хангамжийн материал, эм боох материал, мал амьтдын үлдэгдэл гол нөлөөлж байна. Мөн бараа материалын үлдэгдлийн эм 8.3 хувийг Эргэлтийн эмийн сан, 13.8 хувийн Засаг даргын Тамгын газар, 16.7 хувийг Хүүхдийн цэцэрлэг, 24.7 хувийг Эрүүл мэндийн төв, 28.1 хувийг Ерөнхий боловсролын сургууль, 8.4 хувийг Соёлын төв зэрэг байгууллагууд эзэлж байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Хоолны зардлаас хэмнэгдсэн хөрөнгө нь төсвийн хэмнэлтэд тооцогдоогүй бөгөөд төсвийн нэгдсэн дансанд төвлөрүүлэлгүй, 3.2 сая төгрөгийн хүнсний материал нөөцөлсөнд төлбөрийн акт тогтоов. /ЕБС, Цэцэрлэг/

3.5.4 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 2,797.6 сая, эцсийн үлдэгдэл 2,889.5 сая төгрөг болж, 91.9 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №4 Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Барилга байгууламж	1,652.2	1,620.7	-31.6
Тээврийн хэрэгсэл	321.1	281.0	-40.1
Машин тоног төхөөрөмж	263.5	285.3	21.8
Тавилга эд хогшил	157.5	153.5	-4.0
Номын фонд	8.0	11.0	3.0
Бусад үндсэн хөрөнгө	365.2	508.1	142.8
Программ хангамж	2.5	2.5	0.0
Бусад биет бус хөрөнгө	27.4	27.4	0.0

Дүн	2,797.6	2,889.5	91.9
------------	----------------	----------------	-------------

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Наран сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн 15.7 сая, Эрүүл мэндийн төв, Засаг даргын Тамгын газарт, Ерөнхий боловсролын сургууль, Цэцэрлэгт ОНХСан, дээд шатын төсөв захирагч нараас үнэ төлбөргүй 172.6 сая төгрөгийн хөрөнгийг бүртгэсэн ба үндсэн хөрөнгө нийт 188.3 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Анхны өртгөө хуримтлагдсан элэгдлээрээ бүрэн нөхсөн үндсэн хөрөнгийг холбогдох хууль, эрх зүйн актын хүрээнд санал гаргаж, эрх бүхий байгууллагуудад уламжлан шийдвэрлүүлэх зөвлөмж өгөв. /ЕБС, Цэцэрлэг, ЭМТ, ЗДТГ/

3.5.5 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 19.7 сая, эцсийн үлдэгдэл 6.4 сая төгрөг болж, 13.3 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №5 Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өссөн+ Буурсан -	Дүнд эзлэх хувь
<i>Богино хугацаат өр төлбөр дүн</i>	19.7	6.4	-13.3	100.0
<i>Ажилчидтай холбогдсон өглөг</i>	1.9	0.0	-1.9	0.0
<i>Байгууллага төлөх өглөг</i>	12.4	6.3	-6.1	99.0
<i>Хувь хүмүүст төлөх өглөг</i>	5.4	0.06	-5.4	1.0
Нийт дүн	19.7	6.4	-13.3	100.0

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Наран сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант оны эцэст байгууллагад төлөх өглөг 6.3 сая, хувь хүнд өгөх өглөг 0.06 сая нийт 6.4 сая төгрөгийн өр төлбөртэй байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, холбогдох заавар журам, Төсвийн тухай хуулийг мөрдөж өр төлбөр үүсгэхгүй ажиллах, өглөгийг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулсны дараа төлж барагдуулах зөвлөмж өгөв. /ЕБС/

3.5.6 ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХУВЬ ОРОЛЦОО

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 2,495.8 сая, эцсийн үлдэгдэл 2,786.7 сая төгрөг болж, 290.9 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт № 6. ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХУВЬ ОРОЛЦОО /САЯ ТӨГРӨГ/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт/+, бууралт -/	Дүнд эзлэх хувь
<i>Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан</i>	1,642.1	1,642.1	0.0	58.9
<i>Өмнөх үеийн үр дүн</i>	645.7	682.3	36.6	24.5
<i>Тайлант үеийн үр дүн</i>	37.6	298.3	260.7	10.7
<i>Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү</i>	170.4	164.0	-6.4	5.9
Дүн	2,495.8	2,786.7	290.9	100.0

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Наран сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Хуримтлагдсан үр дүн 980.6 сая төгрөг болж 297.3 сая төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүн 298.3 сая төгрөгийн үр дүнтэй ажилласан, өмнөх үеийн алдааны залруулга 1.0 сая төгрөгөөр өмнөх үеийн үр дүнд залруулсан нь нөлөөлсөн байна.

3.5.7 Орлогын данс

Татварын болон татварын бус орлого 146.5, зээлийн хүүгийн орлого 2.2, үнэ төлбөргүй хүлээн авсан 274.4, туслах үйл ажиллагааны орлого 1.1, борлуулалтын орлого 189.4, татварын бус орлого 8.6, тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих 1,019.7, орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих 67.6, нэмэлт санхүүжилтийн орлого 205.0, орон нутгийн төсвөөс санхүүжих 560.8, ЭМД сангаас 63.5 сая нийт 2,538.8 сая төгрөгийн орлого бүрдсэн байна.

3.5.8 Зардлын данс

Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил 1,103.1, ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл 136.8, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал 113.2, хангамж, бараа материалын зардал 69.9, нормативд зардал 161.2, эд хогшил, урсгал засварын зардал 19.5, томилолт, зочны зардал 7.3, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж 245.1, бараа үйлчилгээний бусад зардал 195.1, бусад урсгал шилжүүлэг 74.0, улс, орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлсэн 33.6, үйл ажиллагааны бус зардалд 81.7 сая нийт 2,248.6 сая төгрөг зардал тайлагнасан байна.

Зардлын данстай холбоотой холбогдох хууль, журмыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй 0.2 сая төгрөгийн зөрчил илэрлээ.

Аудитын илрүүлэлт:

- Хөдөлмөрийн чадвараа алдсаны акттай 1 ажилтны 11-12 дугаар сарын цалингаас ХХОАТ-ын чөлөөлөлгүй тооцоноос 116.0 мянган төгрөгийг илүү суутгасан зөрчилд төлбөрийн акт тогтоов. /ЕБС 0.1 сая /
- Тэтгэвэрт гарсан 1 ажилтны 9 дүгээр сарын цалин, мөн 1 тэтгэвэрт гарсан ажилтны 9-12 дугаар сарын цалингаас НДШ-ийг энгийн ажилтны хувиар тооцоноос 113.9 мянган төгрөгийг цалингаас илүү, ХХОАТ-ын 8.4 мянган төгрөгийг дутуу, 2.9 мянган төгрөгийг илүү, нийт 125.2 мянган төгрөгийг илүү суутгасан зөрчилд төлбөрийн акт тогтоов. /ЕБС 0.1 сая /

3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2021 оны 7 дугаар сарын 28-ны өдрийн 09 дугаар тогтоолд зааснаар сумын төсвийн татварын орлого 31.5 сая төгрөг, татварын бус орлого 2.5 сая нийт 34.0 сая төгрөгөөр баталж, гүйцэтгэлээр татварын орлого 146.5 сая, татварын бус орлого 8.6 сая нийт 155.1 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, орлогын гүйцэтгэл 456 хувиар давсан байна.

Хүснэгт № 7 Төвлөрүүлэх орлого /САЯ ТӨГРӨГ/

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
НИЙТ ОРЛОГО	34.0	155.1
ТАТВАРЫН ОРЛОГО	31.5	146.5
Хувь хүний орлогын албан татвар	27.5	48.9
Үйл ажиллагааны орлого	1.0	8.7
Хөрөнгийн орлого	16.0	29.5
Шууд бус орлого	10.5	10.8

Хөрөнгийн албан татвар	0.8	68.9
Бууны албан татвар	0.8	1.0
Малд ногдуулах албан татвар	0.0	68.0
Бусад татвар (төлбөр, хураамж)	2.8	1.1
Улсын тэмдэгтийн хураамж	2.5	1.1
Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	0.3	0.0
Газрын төлбөр	0.2	0.1
Газрын төлбөр	0.2	0.1
Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	0.2	27.5
Ан амьтний нөөц ашигласны төлбөр	0.0	27.3
Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	0.2	0.2
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	2.5	8.6
Хүү, торгуулийн орлого	2.5	8.6

Орон нутгийн татварын болон татварын бус орлого төлөвлөснөөс 121.1 сая төгрөгөөр давсан нь ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр, малын тоо толгойн албан татварын орлогыг төлөвлөөгүй нь нөлөөлсөн байна.

Төсвийн төлөвлөлт

Тус төсөв захирагчийн 2021 онд татварын орлогыг 31.5 сая, татварын бус орлогыг 2.5 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд Засаг даргын хэрэгжүүлэх 7 хөтөлбөрт зориулан 1,894.1 сая төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 1,774.0 сая төгрөгийг урсгал зардалд, 67.6 сая төгрөгийг хөрөнгийн зардалд, 52.5 сая төгрөгийг сум хөгжүүлэх сангаас олгох зээлд зарцуулахаар батлагджээ.

Гүйцэтгэлээр сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн эргэн төлөлтөөс 49.5, орон нутгийн төсвөөс 591.4, тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 1,007.0, Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 13.3, ОНХС-д олгох орлогын шилжүүлэг 67.6, туслах үйл ажиллагааны орлогоос 1.0 сая нийт 1,074.7 сая төгрөгийн санхүүжилтийг олгосон байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,675.1 сая төгрөг буюу 88.4 хувьтай байгаа нь харилцах дансны үлдэгдлийг төсвийн нэгдсэн дансанд төвлөрүүлсэнтэй холбоотой байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

Нэмэлт санхүүжилт

Төрийн болон орон нутгийн этгээдээс авсан хандив, тусламж 20.3, дээд шатны төсвийн захирагчаас 33.7, үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 152.3 сая нийт 206.3 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Үүнээс цалин хөлс, урамшуулал, шимтгэлд 23.1, байр ашиглалтай холбоотой тогтмол зардалд 18.5, хангамж, бараа материалын зардалд 13.0, нормативд зардалд 103.0, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамжийн зардалд 17.4, бараа үйлчилгээний бусад зардалд 5.4, нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулалд 22.4, нийт 202.8 сая төгрөгийг зарцуулж үлдэгдэл 3.2 сая төгрөгийг авлага үүсгэн төрийн сангийн дансанд төвлөрүүлсэн, 0.3 сая төгрөгийн харилцах дансны үлдэгдэлтэй байна.

3.7 Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны нэгдсэн сайтад оруулах мэдээллээс 5 мэдээлэл хуульд заасан хугацаанаас хоцроож, 5 мэдээлэл мэдээлээгүй, мөн таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг мэдээлээгүй байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцэж байгаа боловч зарим мэдээллийг хангалтгүй байршуулсан гэж дүгнэлээ.

Аудитын илрүүлэлт:

Шилэн дансны нэгдсэн сайтад оруулах мэдээллээс 33 мэдээллийг хуульд заасан хугацаанаас хоцроож, таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 52 мэдээллийг мэдээлээгүй тул албан шаардлага хүргүүлэв. /Цэцэрлэг, ЗДТГ, ЭМТ, ЕБС/

33.8. ӨМНӨХ ЗӨВЛӨМЖИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЛААРХ ТАЙЛБАР, ТОДРУУЛГА

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар Наран сумын Засаг даргад 2 зөвлөмж хүргүүлсэн ба хэрэгжилт дараах байдалтай байна.

Хүснэгт 3 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт /сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Биелэгдээгүй		Хэрэгжилтийн хувь
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
Зөвлөмж	2	-	2	-	-	-	100
Нийт	2	-	2	-	-	-	100

3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Наран сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 6 төсвийн байгууллага, 2 орон нутгийн тусгайн сан, 1 эмийн эргэлтийн сан нийт 9 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 4 байгууллагад дүгнэлт гаргаж, 5 байгууллага түүврээр хамрагдсан байна.

Аудитад хамрагдсан харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд “Зөрчилгүй” 4 дүгнэлт өгч, 3 байгууллага, 2 орон нутгийн тусгай сан нийт 5 газрыг түүвэрт хамруулсан байна.

Харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 15.5 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс 3.5 сая төгрөгийн 4 зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 10.1 сая төгрөгийн 6 зөрчлийг арилгах албан шаардлага хүргүүлж, 1.9 сая төгрөгийн зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 5 зөвлөмжийг хүргүүлэв.

3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц асуудал гараагүй.

4. МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДАЛ

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

4.1 Орлогын данстай холбоотой

4.1.1 Илрүүлэлт: Тус сумын нийт орлого нь 121.1 сая төгрөгөөр буюу 365 хувиар давж биелсэн нь татварын болон татварын бус орлогыг бодиттой төлөвлөгөөгүйтэй холбоотой байна.

4.1.2 Эрсдэл: Төсвийн төлөвлөгөөний үндэслэл хангалтгүй

4.1.3 Өгсөн зөвлөмж: Төсвийн орлогыг төлөвлөхдөө Сангийн сайдын 2012 оны 244 дүгээр тушаал “Орон нутгийн төсвийн төсөл боловсруулах журам”-ын дагуу иж бүрэн боловсруулж байх.

4.1.4 Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн.

4.2 Данс бүртгэлтэй холбоотой асуудал:

4.2.1 Илрүүлэлт: Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн харьяа байгууллагууд мал амьтадын нас дэвшилт болон хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүнийг данс бүртгэлд бодит үнэ цэний аргаар толилуулаагүй нийтлэг алдаа гарсан байна.

4.2.2 Эрсдэл: НББ-ийн тухай хууль зөрчигдөх, Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан буруу илэрхийлэгдэх, Санхүүгийн тайлагналын иж бүрэн байх, оршин байх батламж мэдэгдэл зөрчигдөх

4.2.3 Өгсөн зөвлөмж: Байгууллагуудын бүртгэлийг сайжруулж, дараагийн тайлангийн нэгтгэлийг хийхдээ Сангийн сайдын 2016 оны 12 сарын 16-ны өдрийн “Стандарт батлах тухай” 411 тоот тушаалын 1 дүгээр хавсралт “Биологийн хөрөнгө ба түүнээс хүлээн авсан хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт”-ын дагуу биологийн болон хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний бүртгэлийг иж бүрэн нэвтрүүлж, алдааг байгууллага бүр дээр залруулж, төсвийн хөрөнгийн зарцуулалтад тавих хяналтыг сайжруулах

4.2.4 Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн.

4.3 Данс бүртгэлтэй холбоотой асуудал:

4.3.1 Илрүүлэлт: Сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр санхүүжүүлсэн төсөл арга хэмжээний зардлыг бүртгэхдээ тухайн сангуудын санхүүгийн байдлын тайлангийн дуусаагүй үйлдвэрлэл дансанд төсөл арга хэмжээ тус бүрээр дэд данс нээж холбогдох зардлыг хуримтлуулан бүртгээгүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14.3.3 /дэлгэрэнгүй болон ерөнхий данс хөтлөх/ заалттай нийцэхгүй байна.

4.3.2 Эрсдэл: Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтын төсөл арга хэмжээний зардлыг дуусаагүй үйлдвэрлэл дансанд төсөл арга хэмжээ тус бүрээр дэд дансанд хуримтлуулан бүртгээгүйн улмаас нягтлан бодох бүртгэлийн хяналтын үр нөлөөг бууруулах эрсдэлтэй байна.

4.3.3 Өгсөн зөвлөмж: Сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр санхүүжүүлсэн төсөл арга хэмжээний зардлыг бүртгэхдээ тухайн сангуудын санхүүгийн байдлын тайлангийн дуусаагүй үйлдвэрлэл дансанд төсөл арга хэмжээ тус бүрээр дэд данс нээж холбогдох зардлыг хуримтлуулан бүртгэх.

4.3.4 Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2022 оны 6 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.